

Pirkanmaan hyvinvointialue

13.4.2026

LAUSUNTOPYYNTÖ SASTAMALAN KAUPUNKI / VALTUUSTOALOITE VÄESTÖN PSYYKKISESTÄ KRIISINKESTÄVYYDESTÄ

Pirkanmaan hyvinvointialueen vastaus Sastamalan kaupunginvaltuustossa jätettyyn valtuustoaloitteeseen (23.2.2026 § 10), joka koskee väestön psyykkistä kriisinkestävyyttä ja sen vahvistamista.

Psyykkisen kriisinkestävyyden huomioiminen hyvinvointialueen lakisääteisissä tehtävissä

Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa psyykkisen kriisinkestävyyden vahvistaminen on osa ennaltaehkäisevää, korjaavaa ja varautumiseen liittyvää toimintaa sekä osa valmiussuunnittelun rakenteita.

Sosiaali- ja terveystalvueluissa korostetaan oikea-aikaisen ja matalan kynnyksen tuen merkitystä, varhaisla puuttumista sekä viiveetöntä ohjausta tarkoituksenmukaiseen hoitoon ja palveluihin. Potilas- ja asiakasohjauksen rakenteet varmistavat, että resilienssilrtään haavoittuvat asiakasryhmät tunnistetaan ja heidän palvelukokonaisuutensa järjestetään moniammatillisesti. Sosiaali- ja kriisipäivystys tarjoaa ympärivuorokautista, välitöntä tukea äkillisissä kriisitilanteissa.

Lisäksi on kehitetty toimintamalleja ja materiaaleja myös niille asukkaille, jotka eivät ole sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen piirissä, heidän oman selviytymisensä ja psyykkisen kriisinkestävyyden tukemiseksi.

Lasten ja nuorten psyykkisen turvallisuuden vahvistaminen

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä psyykkisen turvallisuuden edistäminen on keskeinen yhteiskunnallinen tehtävä. Sosiaalihuollon palveluilla tuetaan lasten ja nuorten valmiuksia selviytyä kuormittavista elämäntilanteista sekä vahvistetaan heidän kykyään palautua niistä.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa kiinnitetään erityistä huomiota varhaisen ja oikea-aikaisen tuen varmistamiseen, vanhemmuuden tukemiseen sekä nuorten mielenterveyden edistämiseen. Palvelujen tavoitteena on tarjota kokonaisvaltaista tukea, jonka avulla voidaan ehkäistä ongelmien syvenemistä ja vahvistaa perheiden voimavaroja.

Disinformaation torjunta ja psyykkinen kriisinkestävyys

Disinformaation torjumiseksi hyödynnetään selkeää ja ajantasaista palveluviestintää, monikanavaista tiedottamista sekä yhteistyötä kuntien ja viranomaisten kanssa. Lisäksi kriisiviestinnän prosesseissa painotetaan luotettavan tiedon saavutettavuutta ja nopeaa reagointia. Hyvinvointialueen viestintäyksikkö tekee verkostoyhteistyötä Pirkanmaan alueen kuntien viestintäasiantuntijoiden kanssa.

Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien tunnistaminen ja tukeminen

Erityisryhmien huomioiminen on kiinteä osa valmiussuunnittelua. Yhteistyötä tehdään eri järjestöjen kanssa.

Erityisryhmillä tarkoitetaan väestöryhmiä, joilla on ennalta tunnistettavia, pysyviä tai tilannesidonnaisia erityistarpeita, jotka tulee huomioida palvelujen, viestinnän ja toimintamallien suunnittelussa. Erityisryhmät eivät välttämättä ole haavoittuvassa asemassa, mutta heillä voi olla erityisiä toimintakykyyn, terveyteen tai sosiaalisiin olosuhteisiin liittyviä tarpeita.

Haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät ovat väestöryhmiä, joiden alttius hyväksikäytölle, väkivallalle, jäädä palvelujen ulkopuolelle tai kärsiä kriisin vaikutuksista on keskimääräistä suurempi. Haavoittuvuus syntyy fyysisistä, sosiaalisista, taloudellisista, ympäristöllisistä tai kulttuurisista ja yhteiskunnallisista tekijöistä, jotka voivat heikentää yksilön tai yhteisön kykyä suojautua, toimia ja toipua häiriötilanteissa.

Yhteistyö kuntien kanssa

Pirkanmaan hyvinvointialue tekee tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa siten, että psyykkisen kriisinkestävyyden vahvistaminen integroidaan osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita. Keskeisiä yhteistyömuotoja ovat HYTE-neuvottelut ja -sopimukset, oppilas- ja opiskeluhuollon rakenteet, monialaiset verkostot sekä varautumisen yhteistyöryhmät, joissa käsitellään häiriötilanteisiin liittyviä toimintamalleja.

Perhekeskuksen muodostaa lasten, nuorten ja perheiden palveluiden ja toimijoiden verkosto. Verkostoon kuuluvat Pirkanmaan hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen, uskonnollisten yhteisöjen sekä Kelan palvelut ja toiminnot. Verkostoa johdetaan ja koordinoidaan kokonaisuutena lapsi- ja perhelähtöisesti. Lapsen ja perheen hyvinvoinnin edistäminen on perhekeskuksen ydintehtäviä.

Näiden rakenteiden avulla edistetään yhteistyötä, yhtenäisiä toimintakäytäntöjä ja sujuvaa tiedonkulkua, mikä osaltaan vahvistaa väestön psyykkistä kriisinkestävyyttä.

Lopuksi

Sosiaali- ja terveystalvet muodostavat keskeisen osan henkisen kriisinkestävyyden vahvistamisen kokonaisuutta, jota toteutetaan tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kokonaisuuteen sisältyy viranomaisten välisen tiedonkulun tehostaminen, selkeiden toimintamallien kehittäminen äkillisiin kriiseihin sekä ennaltaehkäisevä työ, joka vahvistaa väestön turvallisuuden tunnetta ja valmiuksia selviytyä muuttuvissa olosuhteissa.

Minna Kuusela

Vastaava sosiaalihuollon johtaja

Pirkanmaan hyvinvointialue